

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

Ahi Evran University (Turkey)

TESOL – Ukraine

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

Київ 2019

УДК 821.09(100)(082)
НЗ5

**Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових
НЗ5 праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. - К.:Талком, 2019. - 311
с.**

ISBN 978-617-7685-68-4

Збірник містить тексти доповідей XII Міжнародної конференції
питань національної ідентичності в мові і культурі, що відбулася 22-23
травня 2019 року на кафедрі іноземних мов і прикладної лінгвістики
факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету (м. Київ, Україна).

УДК 821.09(100)(082)

Головний редактор:

А.Г. Гудманян, доктор філологічних наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

Редакційна колегія:

Е. Акіллі, доктор філософії (Історія), академік

Агі Євран університет, Киршехір (Туреччина)

О. В. Артюшкіна, кандидат наук з лінгвістики, доцент
(Університет Жан Мулен Ліон 3, Франція)

Н. О. Висоцька, доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет, Україна)

Р. І. Дудок, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

Ю. Л. Мосенкіс, доктор філологічних наук, професор,
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Україна)

А. І. Раду, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

А. В. Чеснокова, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна)

О. Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

С. М. Ягодзінський, доктор філософських наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету (протокол № 3 від 15 травня 2019 р.)*

ISBN 978-617-7685-68-4

© Колектив авторів, 2019

© Національний авіаційний університет, 2019

Алла Раду
кандидат філологічних наук, доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація сучасного суспільства супроводжується зрощенням професійних середовищ з кіберпростором. Дослідження особливостей утворення і функціонування термінологічної лексики в професійній комунікації в контексті глобалізації інформаційного простору визначає **актуальність** цього дослідження.

При переході ділової активності окремих підприємців, фірм, компаній і корпорацій у кіберпростір, зрощенні національних компаній і корпорацій та утворенні транснаціональних структур відбувається уніфікація інституційного простору різних професійних

середовищ різних країн світу. Процесу уніфікації сприяють як глобалізація, загалом, так і супроводжуючі її фактори: 1) уніфікація комп'ютерних програм, що використовуються для діловодства, фінансового обліку та контролю, банківських і торговельних операцій тощо; 2) уніфікація мови спілкування, ведення бізнесу, міжнародної політики та договорів. Відтак у мові спостерігається тенденція до універсалізації загальноживаної термінологічної лексики бізнесу та маркетингу внаслідок уніфікації комп'ютерних програм, а також паралельне зрощення профільної професійної термінології із комп'ютерною термінологією.

Перехід легальної ділової активності в кіберпростір супроводжується паралельною міграцією нелегальної діяльності, при цьому процес не обмежується лише нелегальними комерційними операціями, перенесення ділової діяльності в кіберпростір привертає увагу криміналітету, зростає кримінальна діяльність із застосуванням комп'ютерних технологій і ресурсів електронної комунікації, що призвело до появи якісно нової протиправної діяльності – кіберзлочинності. Міжнародна правоохоронна робота по боротьбі з кіберзлочинністю проходить під егідою впливових міжнародних організацій та регулюється відповідними міжнародними правовими документами, в текстах яких спостерігається вживання термінологічних одиниць, утворених на основі злиття юридичних і комп'ютерних термінів для позначення явищ і об'єктів сфери кіберзлочинності та правоохоронної діяльності по боротьбі з нею.

Предметом дослідження стало вивчення особливостей процесу універсалізації термінологічної лексики в умовах глобалізації. **Об'єктом** дослідження послужила термінологічна лексика сфери боротьби з кіберзлочинністю. Дослідження проведено на матеріалі тексту документа “Comments of the United States of America to the Draft Comprehensive Study on Cybercrime, August 22, 2016” [1].

Під універсалізацією термінологічної лексики ми розуміємо тенденцію до вживання термінологічних одиниць, які позначають окремі об'єкти та явища об'єктивної реальності в часі та просторі, та мають пізнавану вербальну форму та єдине, загальне значення, яке зрозуміле всім фахівцям безвідносно країни проживання і яке трактується всіма ними однаково.

Ключовий термін цього документу складається з комп'ютерного терміну *cyber* та юридичного *crime*. Шляхом злиття двох понять *кібер*, *кібернетичний* [2] або *віртуальний, пов'язаний із інформаційними технологіями* [3] та *злочин/злочинність* утворено нову термінологічну одиницю *cybercrime* на позначення нового виду кримінальної діяльності. Частотність вживання цього терміну є значною і становить 119 слововживань, що складає 1,8% від загальної кількості слів у тексті (6774). Це обумовлено тим, що термін *cybercrime* позначає об'єкт, на який спрямована міжнародна програма.

Подібно утворений і термін *cybercriminals* / *кіберзлочинці*, який складається із комп'ютерного терміну *cyber* та юридичного терміну *criminal/злочинець*, для прикладу: *Change is the only constant in cybercrime as cybercriminals exploit new communications methods and technological changes on the Internet* – практично в цьому фрагментові дано визначення терміну *cybercriminals/ кіберзлочинці*, як таких злочинців, що застосовують у своїй протиправній діяльності нові інформаційні технології.

Термінологічні словосполучення на основі терміну *cybercrime* розподіляються на дві групи: (а) іменникові термінологічні словосполучення на основі моделі: *cybercrime* (у функції означення) + *іменник*, наприклад: 1) *cybercrime prevention*; 2) *cybercrime standards*; 3) *cybercrime legislation*; 4) *the cybercrime study*; (б) дієслівні термінологічні словосполучення: *to address cybercrime*; *to respond to cybercrime*; *to combat cybercrime*; *to enact national cybercrime legislation*; *prioritize cybercrime*.

Розглянемо більш докладно два з них: *a (new) instrument on cybercrime* та *the fight against cybercrime* як такі, що найвагомніше відображають сутність цього важливого документу: перше терміносполучення визначає статус і роль документу – правовий інструмент у боротьбі з кіберзлочинністю, а друге декларує його мету – боротьба з кіберзлочинністю. Слід зазначити, що терміносполучення *a (new) instrument on cybercrime* та його інваріант наголошують на важливій ролі Будапештської Конвенції як нового міжнародного правового інструменту в боротьбі з кіберзлочинністю – *a new international instrument on cybercrime*. Глобальний масштаб дії Будапештської Конвенції як ефективного правового інструменту в боротьбі з кіберзлочинністю підкреслено за допомогою введення

означень *global* і *legal*: *Finally, the Draft Study concludes that multiple law enforcement information-sharing networks and a degree of variance in procedural cooperation safeguards are challenges that must be overcome via a new global legal instrument on cybercrime.*

Незважаючи на незначну кількість вживань терміносполучення *the fight against cybercrime* (4 вживання), воно відіграє особливу роль, оскільки позначає основну ідею і мету документу. Для прикладу: 1) *Contrary to some views expressed in prior Expert Group meetings, even as the threat evolves, **the fight against cybercrime** has not stood still but continues to improve*; 2) ***The fight against cybercrime** is a top priority among governments in virtually every multilateral body*; 3) *The questionnaire's raw data could assist the Expert Group in assessing global strengths and weaknesses in **the fight against cybercrime***. Заклучне речення документу, що завершується термінологічним словосполученням *the fight against cybercrime*, в якому втілена основна мета цього документу, підтверджує готовність світової спільноти до безкомпромісної боротьби з кіберзлочинністю: *It would be unfortunate if repeated references in the Draft Study to a new global instrument distract countries from a more appropriate focus on improving their internal capacity to permit them to strengthen their domestic security and engage fully as equal and effective partners in **the fight against cybercrime***.

Серед професіоналізмів на основі термінологічної одиниці *cybercrime* ми також виокремили дві групи, а саме: (а) словосполучення-професіоналізми на основі терміну *cybercrime*; (б) словосполучення-професіоналізми на основі моделі: термін *cybercrime* (у ролі означення) + іменник: (а) розгорнуті словосполучення-професіоналізми на основі термінологічної одиниці *cybercrime*, наприклад: 1) *a potential lack of understanding of **cybercrime***; 2) *national responses to **cybercrime***; 3) *regional instruments on **cybercrime***; (б) розгорнуті словосполучення-професіоналізми на основі моделі: термін *cybercrime* (у ролі означення) + іменник, наприклад: 1) *discussions concerning **the cybercrime study***; 2) *membership in **a multilateral cybercrime instrument***; 3) *harmonization of **cybercrime laws***.

Таким чином, проведе дослідження підтвердило наявність процесів універсалізації термінологічної лексики в умовах глобалізації інформаційного простору сучасного суспільства та

дозволило зробити такі висновки: 1) глобалізація сприяє уніфікації інституційного простору різних професійних середовищ країн світу та супроводжується уніфікацією комп'ютерних програм по діловодству, фінансовому обліку, банківським і торговельним операціям тощо; 2) паралельно з процесом уніфікації інституційного простору різних професійних середовищ країн світу відбувається універсалізація загальної термінологічної лексики бізнесу та маркетингу та зрощення профільної професійної термінології із комп'ютерною термінологією; 3) перехід легальної і нелегальної ділової активності в кіберпростір супроводжується зростанням кіберзлочинності як якісно нової кримінальної діяльності; 4) дискурс міжнародної правоохоронної діяльності по боротьбі з кіберзлочинністю характеризується вживанням термінологічної лексики, утвореної на основі злиття юридичної і комп'ютерної термінології.

Література

1. Comments of the United States of America to the Draft Comprehensive Study on Cybercrime August 22, 2016 [Electronic Resource] – Available from : <https://unodc.org/organized-crime> – 14 p.
2. Translation in Context // Reverso Context. – © 2013-2019 Softissimo Inc.– Available from : <https://context.reverso.net>
3. Cambridge Dictionary. – Cambridge: CUP, 2019 [Electronic Resource] – Available from : <https://dictionary.cambridge.org>

Radu A. I. CHARACTERISTICS OF TERMINOLOGY UNIVERSALIZATION IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

The article deals with the problems of the terminological lexis functioning in professional communication in the context of increasing globalization processes. Under globalization different professional spheres fuse with the cyberspace.

Special attention is devoted to the study of the universalization of terminology in the sphere of fighting cybercrime. Under terminology universalization the author means the tendency to use terminological units that denote certain objects and phenomena of the objective reality in time and space and have both a recognizable verbal form and unified general meaning, when the latter is clear and understandable to all the professionals irrespective of the country they live and which is interpreted by them alike.

The study has proven that the discourse of international legal activities aimed at fighting cybercrime is characterized by the use of the terminological lexis formed on the basis of legal and computer terminologies fusion.

Key words: terminological lexis, professional communication, globalization, universalization of terminology